

Høringsnotat

Forslag til ny forskrift om gjennomføring av forordning (EF) nr. 713/2009 om opprettelse av et byrå for samarbeid mellom energireguleringsmyndigheter (ACER), samt endringer i forskrift om elektrisk kraft over landegrensene (gjennomføring av forordning (EF) nr. 714/2009 og forordning (EU) nr. 543/2013)

(tredje energimarkedspakke)

1	Innledning.....	3
2	Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 713/2009	4
2.1	Innhold og EØS-tilpasninger	4
2.2	Gjennomføring i norsk rett.....	6
3	Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 714/2009	6
3.1	Innhold og EØS-tilpasninger	6
3.2	Nærmere om utfyllende regelverk (nettkoder)	8
3.3	Gjennomføring i norsk rett.....	9
4	Kommisjonsforordning (EU) nr. 543/2013	10
5	Økonomiske og administrative konsekvenser	11
6	Forslag til forskrifter.....	12
6.1	Gjennomføring av forordning 713/2009.....	12
6.2	Gjennomføring av forordning 714/2009 og 543/2013.....	13

1 Innledning

I dette høringsnotatet foreslår departementet gjennomføring av tre forordninger i norsk rett ved forskrift med hjemmel i energiloven og naturgassloven. Forordningene inngår i EØS-komiteens beslutning nr. 93/2017 av 5. mai 2017 om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsaktene som inngår i den tredje energimarkedspakken, jf. Prop. 4 S (2017-2018).

Den tredje energimarkedspakken ble vedtatt i EU i 2009 og trådte i kraft i EU 3. mars 2011. Stortinget fattet 22. mars 2018 vedtak om samtykke til at energimarkedspakken innlemmes i EØS-avtalen, jf. Prop. 4 S (2017-2018) og Innst. 176 L (2017-2018). Den tredje energimarkedspakken inneholder et sett av direktiver og forordninger som skal bidra til et mer velfungerende indre marked for elektrisk kraft og naturgass.

Forskriftene foreslås vedtatt med hjemmel i energiloven § 10-6 og naturgassloven § 13. I Prop. 5 L (2017-2018) og Prop. 6 L (2017-2018), jf. Innst. 175 L (2017-2018) og Innst. 176 L (2017-2018) er det forutsatt at forordningene i den tredje energimarkedspakken gjennomføres i norsk rett ved forskrift. I dette høringsnotatet foreslår departementet følgende bestemmelser som inkorporerer tre forordninger i norsk rett:

- Forskrift med hjemmel i energiloven § 10-6 annet ledd og naturgassloven § 13 annet ledd som gjennomfører europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 713/2009 av 13. juli 2009 om opprettelse av et byrå for samarbeid mellom energireguleringsmyndigheter (Agency for the Cooperation of Energy Regulators, ACER).
- Forskrift med hjemmel i energiloven § 10-6 annet ledd som gjennomfører europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 714/2009 av 13. juli 2009 om vilkår for tilgang til nett for utveksling av elektrisk kraft over landegrensene og om oppheving av forordning (EF) nr. 1228/2003 (grensekryssende krafthandel).
- Forskrift med hjemmel i energiloven § 10-6 annet ledd som gjennomfører kommisjonsforordning (EU) nr. 543/2013 av 14. juni 2013 om innsending og offentliggjøring av opplysninger på markedene for elektrisk kraft og om endring av vedlegg I til europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 714/2009.

Departementet utarbeider fire høringsnotater til gjennomføring av den tredje energimarkedspakken, i tillegg til proposisjonene om endringene i energiloven og naturgassloven vedtatt våren 2018. Høringsnotatene utfyller og supplerer bestemmelsene i energiloven og naturgassloven, og legges fram som følger: Ny forskrift om nettregulering og energimarkedet m.m. (første høringsnotat), ny forskrift om Energiklagenemnd (annet høringsnotat), og det foreliggende forslaget (tredje høringsnotat). Forslaget til forskrifter til naturgassloven (fjerde høringsnotat) legges frem i egen ekspedisjon.

For nærmere omtale av den tredje energimarkedspakken og Stortingets behandling av den i vårsesjonen 2018 vises det til høringsnotatet om en ny forskrift om nettregulering og energimarkedet.

Etter EØS-avtalen artikkel 7 bokstav a skal forordninger "som sådan" gjøres til del av avtalepartenes interne rettsorden. Forordningene er bindende i sin helhet og gjennomføres

ordrett med de tilpasninger som følger av EØS-komiteens beslutning nr. 93/2017 av 5. mai 2017.

2 Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 713/2009

2.1 Innhold og EØS-tilpasninger

Mens de øvrige rettsaktene i tredje energimarkedspakke i all hovedsak medfører opphevelse av eksisterende rettsakter som fulgte av andre energimarkedspakke, er forordning (EF) nr. 713/2009 ny. Forordningen regulerer opprettelsen av et byrå for samarbeid mellom energireguleringsmyndigheter (Agency for the Cooperation of Energy Regulators, ACER). Forordningen har bestemmelser om ACERs organisering, oppgaver, kompetanse og finansiering. Forordningen gjelder for både elektrisitetsområdet og naturgassområdet.

Hovedoppgavene til ACER fremgår av forordningen kapittel II. ACER skal fremme samarbeid mellom nasjonale reguleringsmyndigheter på energiområdet, og står sentralt i arbeidet med å utvikle nytt regelverk for det indre energimarkedet som vedtas av Kommisjonen. Hoveddelen av arbeidet i ACER består i å gi uttalelser og anbefalinger. På avgrensede områder kan ACER fatte bindende vedtak dersom nasjonale reguleringsmyndigheter ikke kommer til enighet, eller i fellesskap ber om det. For EFTA-landene er det her gjort særlige EØS-tilpasninger, jf. nedenfor.

I Prop. 4 S (2017-2018) er innholdet i ACER-forordningen omtalt i punkt 3.3. I EØS-komiteens beslutning av 5. mai 2017 er det inntatt EØS-tilpasninger om blant annet Norges deltagelse i ACER, se omtale i punkt 4.6 i proposisjonen. Ordlyden i EØS-tilpasningene fremgår av vedlegg 1 til proposisjonen. For en nærmere omtale av innholdet i forordningen og EØS-tilpasningene vises det til proposisjonen. Noen spørsmål som særlig knytter seg til den norske reguleringsmyndigheten for energi og EFTAs overvåkingsorgan (ESA) omtales også i høringsnotatet.

For å sikre et godt tilsyn med energimarkedet og deltagelse i utviklingen av felles europeisk regelverk til beste for norske interesser, har det vært viktig for Norge å sikre at EØS/EFTA-statenes reguleringsmyndigheter har rett til å delta i ACER sammen med reguleringsmyndighetene i EUs medlemsstater. Velfungerende og effektive markeder og bedre samarbeid mellom relevante organisasjoner og myndigheter vil være til nytte både for virksomheter og forbrukere i Norge og EU.

Den norske Reguleringsmyndigheten for energi (RME) foreslås etablert som en egen enhet i Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE). Den norske reguleringsmyndigheten har ifølge EØS-tilpasningene rett til full deltagelse i ACER, men uten stemmerett. RME skal delta fullt ut i samarbeidet i ACER, herunder i regulatorstyret, det administrative styret, samt forberedende organer som arbeidsgrupper, komiteer mv. Dette foreslås nedfelt i ny forskrift om nettregulering og energimarkedet, se eget høringsnotat.

Det er presisert i EØS-tilpasningene at betegnelsen "medlemsstater" skal omfatte EØS/EFTA-statene. Det er klargjort at ACER skal yte bistand til ESA eller EFTAs faste

komité når dette er hensiktsmessig. Dette skal sikre at gjennomføringen av forordningen skjer like effektivt i EFTA-pilaren som i EU-pilaren, og er en standard tilpasning for deltakelse i EU-byråer.

Det følger av forordningen at ACERs vedtaksmyndighet er begrenset til tekniske spørsmål i den grad det er hjemlet i energimarkedspakken (artikkel 7), vilkår og forhold for tilgang til eller operasjonell sikkerhet ved grensekryssende infrastruktur (artikkel 8) eller uenighet om behandlingen av søknader om unntak for nye utenlandsforbindelser (artikkel 9). Et vilkår for at ACER skal ha slik vedtakskompetanse er at de nasjonale reguleringsmyndighetene ikke kommer til enighet innen en frist på seks måneder, eller i fellesskap ber om en avgjørelse fra ACER.

Gjennom EØS-tilpasninger er kompetansen til å fatte bindende vedtak i slike saker lagt til ESA, dersom saken involverer en EFTA-stat. Det følger av tilpasningsteksten at ESA skal rette vedtaket mot RME. NVE v/RME skal være uavhengig og ikke kunne instrueres av regjeringen i enkeltsaker.

Det er EØS-tilpasninger om at ESA og ACER skal samarbeide og har gjensidig rett til å delta i hverandres arbeid, herunder i forberedende organer, når det utarbeides beslutninger, uttalelser og anbefalinger. Ved uenighet om hvordan bestemmelsene skal etterleves, skal ACERs direktør og ESAs kollegium avholde et møte for å søke å komme fram til enighet. Dersom konsensus ikke oppnås, gjelder artikkel 111 i EØS-avtalen tilsvarende. Dette innebærer at saken henvises til EØS-komiteen for tvisteløsning.

Det kan reises sak for EFTA-domstolen for rettslig prøving av et vedtak fattet av ESA i samsvar med ODA artiklene 36 og 37. Søksmålsadgangen sikrer domstolsprøving av ESAs vedtak i samsvar med de ordinære bestemmelser for saksanlegg i EFTA-domstolen.

Dersom en sak som også involverer en EFTA-stat påklages til ACERs appellstyre i EU, skal appellstyret invitere den eller de involverte nasjonale reguleringsmyndighetene til å fremme synspunkter, det være seg skriftlig eller muntlig. Dersom appellstyret endrer, utsetter eller trekker tilbake et vedtak som er parallelt til et vedtak fattet av ESA, skal ACER uten ugrunnet opphold utarbeide et utkast til tilsvarende vedtak for ESA. Det vedtaket ESA fatter, skal rettes mot nasjonal reguleringsmyndighet i EØS/EFTA-statene for å sikre balansen mellom de to pilarene med hjemmel i EØS-avtalen.

I henhold til EØS-avtalen skal EØS/EFTA-statene bidra økonomisk til EU. I tilknytning til artikkel 21 om budsjettet til ACER, er det slått fast at EØS/EFTA-statene skal bidra økonomisk i henhold til prosedyren i EØS-avtalen artikkel 82 nr. 1 a) og protokoll 32. I tilknytning til artikkel 28 om bemanning, er det laget en tilpasning om at statsborgere fra EØS/EFTA-statene skal kunne anses i ACER på like fot med statsborgere fra EU-stater. Det er presisert at EØS/EFTA-språkene skal anses som EU-språk slik at det sikres like muligheter for ansatte fra de to pilarene, og dette er en standard tilpasning for EØS/EFTA-deltakelse i EU-byråer.

ACER-forordningen artikkel 30 henviser til forordning (EF) nr. 1049/2001 og regulerer offentlig tilgang til informasjon. Det er i EØS-tilpasningen slått fast at dette også gjelder

for informasjon som ACER besitter og som vedrører EØS/EFTA-statene. Slik tilgang til informasjon er standard tilpasning for EØS/EFTA-deltakelse i EU-byråer.

2.2 Gjennomføring i norsk rett

Kommisjonsbeslutning 2011/280/EU av 17. mai 2011 opphever kommisjonsbeslutning (EF) 2003/796/EF om opprettelse av gruppen av europeiske reguleringsmyndigheter for elektrisk kraft og naturgass (ERGEG). Vedtaket om opprettelse av ERGEG ble innlemmet i EØS-avtalen i forbindelse med innlemmelsen av andre energimarkedspakke. NVE samarbeidet gjennom flere år med tilsvarende europeiske reguleringsmyndigheter i ERGEG. Dette samarbeidet er videreført og erstattet av ACER.

Gjennom EØS-komiteens beslutning 5. mai 2017 inntas Komisjonens beslutning om å oppheve vedtaket om ERGEG i EØS-avtalen. Denne beslutningen er erstattet av ACER-forordningen.

For å gjennomføre nye krav til reguleringen av det innenlandske markedet for elektrisitet og naturgass i tråd med tredje energimarkedspakke, ble energiloven og naturgassloven endret våren 2018, jf. endringslov 25. mai 2018 nr. 21 og nr. 22. Energiloven § 10-6 annet ledd gir hjemmel for å gjennomføre forordningen om opprettelse av et byrå for samarbeid mellom energireguleringsmyndigheter i forskrift. Naturgassloven § 13 annet ledd gir hjemmel for å gjennomføre forordningen om et byrå for samarbeid mellom energireguleringmyndigheter i forskrift.

Departementet foreslår at forordning 713/2009 om samarbeid mellom reguleringsmyndighetene og ACERs virke både innenfor elektrisitetsområdet og naturgassområdet, gjennomføres i norsk rett ved inkorporasjon i forskrift i medhold av energiloven § 10-6 annet ledd og naturgassloven § 13 annet ledd. Forordningen inkorporeres i norsk rett med EØS-tilpasninger som følger av EØS-komiteens beslutning av 5. mai 2017.

3 Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 714/2009

3.1 Innhold og EØS-tilpasninger

Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 714/2009 om vilkår for tilgang til nett for utveksling av elektrisk kraft over landegrensene opphever forordning (EF) nr. 1228/2003. Som i andre energimarkedspakke supplerer forordningen elmarkedsdirektivet, og regulerer forhold av særlig betydning for grensekryssende handel med elektrisitet. En omtale av forordning 714/2009, herunder EØS-tilpasninger, er gitt i Prop. 4 S (2017-2018) punkt 3.4 og punkt 4.2. Gjennomføring av forordningen er omtalt i Prop. 5 L (2017-2018) punkt 3.5. Det vises til proposisjonene for nærmere omtale.

Forordning 714/2009 viderefører flere av bestemmelsene i forordning 1228/2003. Det omfatter reglene om en kompensasjonsmekanisme ("Inter Transmission System Operator Compensation Mechanism") mellom Transmission System Operators (TSO-er),

hovedprinsipper for betaling for nettilgang, TSOens ansvar for å gi informasjon, prinsipper for å håndtere flaskehals i nettet og unntaksbestemmelser for visse tilfeller ved bygging av nye overføringsforbindelser. Det er gjort noen justeringer i kravene til TSOens utveksling og offentliggjøring av informasjon, og om hvilke formål inntektene fra flaskehals i nettet kan benyttes til. Forordningen viderefører også bestemmelser om medlemsstatenes rett til å fastsette ytterligere tiltak, sanksjonsbestemmelser og komitologiprosedyre.

Forordningen har nye bestemmelser om sertifisering av og samarbeid mellom europeiske TSOer gjennom organisasjonen for systemansvarlige selskaper (ENTSO-E), prosedyrer for utarbeidelse og endring av nettkoder og bindende retningslinjer, ACERs oppgaver med å overvåke ENTSO-E, og regionalt samarbeid mellom TSOer.

Forordning 714/2009 har i likhet med forordning 1228/2003 utfyllende regler i et vedlegg. Forordningen suppleres av kommisjonsforordning (EU) nr. 774/2010 om fastsettelse av retningslinjer for kompensasjon mellom systemansvarlige nettselskaper og en felles framgangsmåte for regulering av overføringstariffer, og kommisjonsforordning 543/2013 (transparensforordningen). Sistnevnte er omtalt i punkt 4 nedenfor. Sammenlignet med forordning 1228/2003 er forordning 714/2009 mer omfattende.

Nytt i forordning 714/2009 er bestemmelsene om etablering av ENTSO-E og fastsettelse av dennes oppgaver, samt bestemmelser om ACERs rolle knyttet til overvåking av kraftmarkedet i EU. Forordningen etablerer nye prosedyrer for utvikling av såkalte nettkoder og retningslinjer, se punkt 3.2 nedenfor.

Forordning 714/2009 viderefører bestemmelsene i forordning 1228/2003 om at nye grensekryssende likestrømforbindelser etter søknad kan få unntak fra noen av prinsippene som gjelder i den ordinære reguleringen. Nytt i forordningen er at det kan gis unntak fra kravet i elmarkedsdirektivet om eiermessig skille. Sammenlignet med forordning 1228/2003 er prosedyrereglene for behandling av søknader om unntak endret. Etter forordningen kan medlemslandene fortsatt avgjøre hvilket myndighetsorgan som fatter vedtak ved søknad om unntak fra visse deler av reguleringen av utenlandsforbindelser.

Forordningen artikkel 17 åpner for at nye utenlandsforbindelser etter søknad kan gis et tidsbegrenset unntak fra kravene om eiermessig skille i transmisjonsnett (elmarkedsdirektivet artikkel 9), tredjepartsadgang (elmarkedsdirektivet artikkel 32), regulatormyndighetens kontroll med blant annet nettilknytning, balansetjenester, tariffer og tilgang til forbindelsen (elmarkedsdirektivet artikkel 37 nr. 6 og nr. 10), samt bruken av flaskehalsinntekter (forordning 714/2009 artikkel 16 nr. 6). Unntak kan gis helt eller delvis og for ett eller flere av de nevnte kravene.

Det fremgår av Prop. 5 L (2017-2018) punkt 3.5.4 at en søknad om unntak bør vurderes i sammenheng med konsesjonsbehandlingen etter energiloven § 4-2, og at departementet har kompetansen til å gi unntak. Departementets kompetanse vil bli nedfelt i forskrift som gjennomfører forordningen med hjemmel i energiloven § 10-6. Når kompetansen på denne måten legges til Olje- og energidepartementet (som i dag) krever forordningen at RME gir en uttalelse til departementet, som publiseres sammen med vedtaket. En kopi av en søknad

om unntak skal oversendes til EU-kommisjonen og ACER. For Norges del vil ESA fylle funksjonen til EU-kommisjonen. Etter forordningen artikkel 17 nr. 7 skal vedtak om å innvilge eller avslå en søknad om unntak notifiseres til EU-kommisjonen, som for Norges del betyr ESA.

Det er i energiloven § 4-8 nytt sjette ledd, jf. Prop. 5 L (2017-2018) og Innst. 175 L (2017-2018) gitt hjemmel for at departementet kan gi forskrift om unntak fra kravene om eiermessig skille. Ved inkorporering av forordning 714/2009 i forskrift gis det samtidig regler om unntak fra krav til eiermessig skille på de vilkår som fremgår av forordningen artikkel 17. Departementet understreker samtidig at myndigheten til å gi konsesjon for elektriske anlegg og utenlandsforbindelser etter energiloven §§ 3-1 og 4-2 fremdeles tilligger departementet eller NVE etter delegasjon på vanlig måte. Denne kompetanseordningen endres ikke som følge av den tredje energimarkedspakken.

Både tredje elmarkedsdirektiv og forordningen om grensekryssende krafthandel har en egen (ny) prosedyre for om sertifisering av TSO. I EØS-tilpasningsteksten er det presisert at henvisningen til "Kommisjonen" i forordningen artikkel 3 nr. 3 og artikkel 15 nr. 6 skal leses som ESA hva gjelder EFTA-statene. I tråd med forordningen artikkel 3 nr. 3 vil ESA kunne be om opplysninger i forbindelse med sertifiseringsprosedyrer for systemansvarlige nettselskaper. Videre pålegges visse såkalte forsyningsvirksomheter journalføringsforpliktelser, jf. artikkel 15 nr. 6. Disse skal i fem år oppbevare informasjon til rådighet for nasjonale myndigheter og ESA.

Etter forordningen artikkel 20 har Kommisjonen kompetanse til å innhente informasjon til bruk for fastsettelse av regler om ITC-kompensasjon etter artikkel 13 nr. 4, eller bindende retningslinjer etter artikkel 18. I tilpasningsteksten er det klargjort at ESA kan innhente slik informasjon hva gjelder EFTA-statene. Det samme gjelder kompetanse til å ilegge bøter etter artikkel 22 nr. 2 overfor aktører som ikke utleverer slik informasjon.

Konstitusjonelle spørsmål i denne sammenheng er vurdert av Justisdepartementets Lovavdeling, se nærmere omtale i Prop. 4 S (2017-2018) punkt 5. Hjemmel for at ESA kan ilegge overtredelsesgebyr er inntatt energiloven § 10-7 sjette ledd.

I tilknytning til artikkel 23 er det gjort en tilpasning som innebærer at representanter fra EØS/EFTA-statene skal kunne delta fullt ut i arbeidet til komiteen som nedsettes i medhold av direktiv 2009/72/EF artikkel 46, men uten stemmerett. Dette er en videreføring av tilpasningen til den forrige energimarkedspakken.

3.2 Nærmere om utfyllende regelverk (nettkoder)

I medhold av forordning 714/2009 har Kommisjonen vedtatt såkalte retningslinjer og nettkoder. For enkelhets skyld omtales disse som "nettkoder". Nettkodene for elektrisitet er vedtatt til utfylling av prinsippene i forordning 714/2009, og i tråd med en prosedyre der ENTSO-E og ACER har en sentral rolle i utarbeidelsen av dem. Forordningene om nettkoder vedtas av Kommisjonen etter at medlemslandene har vært involvert gjennom prosedyren for komitologi.

Nettkodene vil bli gjenstand for egen ordinær saksbehandling mht. EØS-relevans, eventuelle tilpasninger for innlemmelse i EØS-avtalen og gjennomføring i norsk regelverk. De omtales her for å gi en oversikt over samlet regelverk som er vedtatt i EU på kraftmarkedsområdet. Det vises for øvrig til omtalen av blant annet nettkoder i Prop. 4 S (2017-2018) punkt 3.4.4, Prop. 129 S (2016-2017) punkt 3.2 og Meld. St. 24 om energipolitikken mot 2030 punkt 6.4.5.

Nettkodene inneholder detaljerte bestemmelser om marked, tilknytning og systemdrift mv., og skal tilrettelegge for handel med elektrisitet mellom land. Den systemansvarlige (Statnett) har ansvaret for å sikre momentan balanse i det norske kraftsystemet. I nettkodene har operatørene av transmisjonssystem (som Statnett) og kraftbørsene (som Nord Pool) en særlig fremtredende rolle.

Norge har kraftutvekslingsforbindelser med Sverige, Danmark, Finland, Russland og Nederland, og har lenge vært en del av et nordisk og nordeuropeisk kraftmarked. Norge har siden 1990-tallet hatt et deregulert kraftmarked der hovedprinsippene langt på vei er sammenfallende med EUs regulering i den tredje energimarkedspakken. Når flere regioner og land er del av et felles kraftsystem, er det nødvendig med et tettere samarbeid over landegrensene. Nettkodene skal bidra til et mer integrert og harmonisert europeisk elektrisitetsmarked. Den første nettkoden ble vedtatt i EU i 2015.

Kommisjonen har vedtatt nettkoder om markedsorganisering, nettilknytning og systemdrift. De såkalte "markedskodene" tilrettelegger for langsiktig kapasitetsallokering, et felles marked for krafthandel før driftsdøgnet ("day ahead") og innenfor driftsdøgnet ("intraday"), samt handel tettere opp mot den fysiske balanseringen ("balancing"). I tillegg er det vedtatt nettkoder om tilknytning, systemdrift og gjenopprettelse av systemet.

Innenfor rammene av nettkodene skal relevante aktører i EUs medlemsland utarbeide bestemmelser om tilrettelegging for krafthandel og den praktiske driften av kraftsystemet. Særlig har de systemansvarlige virksomhetene (som Statnett) og kraftbørsene (som Nord Pool) fått i oppgave å utarbeide metoder, vilkår og betingelser etter bestemmelser i flere av nettkodene. De nasjonale reguleringsmyndighetene for energi innenfor en region eller innenfor hele EU, skal deretter godkjenne forslagene til metoder, vilkår og betingelser som er utviklet.

Ved uenighet mellom nasjonale reguleringsmyndigheter eller ved felles forespørsel fra disse er det bestemmelser i nettkodene som gir ACER myndighet til å fatte bindende vedtak. De aktuelle bestemmelsene i nettkodene viser gjennomgående til artikkel 8 i forordning 713/2009 om opprettelse av ACER.

3.3 Gjennomføring i norsk rett

Forordning 714/2009 opphever forordning 1228/2003 om vilkår for tilgang til nett for utveksling av elektrisk kraft over landegrensene. Sistnevnte er gjennomført i forskrift av

20. desember 2006 nr. 1563 om elektrisk kraft over landegrensene § 1.¹ Forskriften er vedtatt i medhold av energiloven § 10-6 annet ledd.

I forskriften § 1 fremgår det at forordning 1228/2003 m.fl. gjelder som forskrift med de endringer og tillegg som følger av vedlegg IV, protokoll 1 til EØS-avtalen og avtalen for øvrig. Bestemmelsen er senere endret som følger av beslutning 2006/770/EF om endring av vedlegget til forordning (EF) nr. 1228/2003, samt forordning (EU) nr. 774/2010 om fastsettelse av retningslinjer for kompensasjon mellom systemansvarlige nettselskaper og en felles framgangsmåte for fastsettelse av overføringstariffer.

Departementet foreslår at forordning 714/2009 gjennomføres i norsk rett ved inkorporasjon gjennom forskrift i medhold av energiloven § 10-6 annet ledd, jf. § 4-8 sjette ledd. Dette gjøres ved at forskrift om elektrisk kraft over landegrensene § 1 får en oppdatert henvisning til forordningen.

Kommisjonsforordning 774/2010 av 2. september 2010 om fastsettelse av retningslinjer for kompensasjon mellom systemansvarlige nettselskaper og en felles framgangsmåte for fastsettelse av overføringstariffer er opphevet, og erstattet med ny forordning om det samme i EU. Rettsakten er ikke innlemmet i EØS-avtalen. Ved innlemmelse av forordning 838/2010 i EØS-avtalen må henvisningen her også oppdateres.

Det fremgår av forskriften § 2 at begrepet "reguleringsmyndighet" forstås som Norges vassdrags- og energidirektorat. I artikkel 7 i forordning 1228/2003 skal med "reguleringsmyndighet" forstås Olje- og energidepartementet. Forordning 1228/2003 artikkel 7 er videreført i forordning 714/2009 artikkel 17. Departementet vil videreføre dagens ordning der kompetansen til å beslutte unntak fra visse regulatoriske krav til nye utenlandsforbindelser ligger hos departementet. Dette er også redegjort for i høringsnotatet om ny forskrift om netregulering og energimarkedet, se punkt 4.8.

4 Kommisjonsforordning (EU) nr. 543/2013

Kommisjonsforordning (EU) nr. 543/2013 om innsending og offentliggjøring av opplysninger på markedene for elektrisk kraft (transparensforordningen) ble vedtatt i EU 14. juni 2013 og endrer blant annet bestemmelser i vedlegg til forordning 714/2009. Forordningen inngår i EØS-komiteens beslutning av 5. mai 2017 om innlemmelse av den tredje energimarkedspakken i norsk rett. Transparensforordningen var på ordinær høring i 2015.

Transparensforordningen setter minimumskrav til datarapportering knyttet til produksjon, overføring og forbruk av elektrisitet. Planlagt og faktisk bruk av kapasitet mellom budområder skal også rapporteres. Dataene skal publiseres på en offentlig webportal i regi

¹ Forskriftens offisielle navn er "forskrift om gjennomføring i norsk rett av EØS-avtalen vedlegg IV nr. 20 (forordning (EF) nr. 1228/2003 om vilkår for adgang til nett for overføring av elektrisk kraft over landegrensene og forordning (EU) nr. 774/2010 om fastsettelse av retningslinjer for oppgjøret mellom systemansvarlige nettselskaper og en felles framgangsmåte for regulering av overføringstariffer)".

av ENTSO-E, og de skal gjøres fritt tilgjengelige for alle som måtte ønske det. I Prop. 5 L (2017-2018) er følgende vurdering omtalt på side 61:

"Når det gjelder transparensforordningen mener departementet at det ikke er behov for særskilte EØS-tilpasninger i vedtaket om innlemmelse EØS-avtalen. Det har vært en aktiv norsk innsats for å påvirke utformingen av forordningen gjennom komitologiprosess. Blant annet har flere av departementets forslag knyttet til å justere rapporteringskrav og tidsfrister blitt tatt hensyn til i den endelige rettsakten. Transparensforordningens formål om å fremme effektiv utnyttelse av det europeiske kraftsystemet vurderes å være i tråd med norske interesser og deler av rapporteringskravene finnes allerede i dag. Det kom heller ikke fram vesentlige innvendinger under høringen av transparensforordningen, og denne forordningen vil også gjennomføres i norsk rett ved inkorporasjon i forskrift i medhold av energiloven § 10-6."

Rapportering av data til ENTSO-E etter transparensforordningen vil samtidig oppfylle deler av kravene til rapportering etter europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 1227/2011 om integritet og gjennomsiktighet i energimarkedene (REMIT). Norske bestemmelser med forbud mot markedsmanipulasjon og innsidehandel som tilsvarer krav i REMIT innenfor energilovens virkeområdet er inntatt i energilovforskriften kapittel 8. Disse bestemmelsene trådte i kraft 1. mars 2018. Departementet vil komme tilbake til innlemmelse av REMIT i EØS-avtalen og gjennomføring i norsk regelverk som en egen sak.

Departementet foreslår at kommisjonsforordning 543/2013 gjennomføres i norsk rett gjennom henvisning fra forskrift om elektrisk kraft over landegrensene.

5 Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslaget til gjennomføring av rettsaktene som beskrevet ovenfor i forskrifter i medhold av energiloven og naturgassloven vil ikke føre med seg vesentlige økonomiske eller administrative konsekvenser. Denne vurderingen bygger på at Norge gjennom flere år har vært del av et felles nordisk kraftmarked, og at forordningene viderefører og styrker krav som følger av andre energimarkedspakke. De vesentligste endringene i norsk rett som følger av den tredje energimarkedspakke er gjort ved endringer i energiloven og naturgassloven våren 2018.

Innlemmelse av forordning 714/2009 om grensekryssende krafthandel og forordning 713/2009 om byrået for reguleringsmyndigheter på energiområdet (ACER) i EØS-avtalen sikrer norsk deltakelse i ENTSO-E og ACER.

Det norske kraftsystemet er tett integrert med det europeiske kraftsystemet gjennom flere utenlandsforbindelser. Deltakelse fra Statnett og NVE v/Reguleringsmyndigheten for energi i henholdsvis ENTSO-E og ACER er med på å sikre at norske interesser ivaretas på tjenlig måte i utviklingen av et europeisk energimarked.

Norges deltakelse i ACER medfører innbetaling av en årlig kontingent som anslås til om lag 0,5 mill. euro. Det avsettes midler til kontingenten over departementets budsjett.

ACERs virke innenfor naturgassmarkedet vil etter departementets vurdering ikke ha praktisk betydning for aktører i det norske innenlandske naturgassmarkedet. Det finnes ikke infrastruktur for transmisjon av naturgass i Norge. Det norske innenlandske (nedstrøms) naturgassmarkedet er begrenset i utstrekning og volum, og har virket i forholdsvis kort tid. Det finnes to distribusjonsnett for naturgass i Rogaland-området, men disse er ikke tilknyttet andre land gjennom noe transmisjonsnett for naturgass.

Økte utgifter som følge av forslaget til gjennomføring av rettsaktene dekkes innenfor Olje- og energidepartementets gjeldende budsjettammer.

6 Forslag til forskrifter

6.1 Gjennomføring av forordning 713/2009

Forskrift om gjennomføring i norsk rett av EØS-avtalen vedlegg IV nr. 47 (forordning (EF) nr. 713/2009 om opprettelse av et byrå for samarbeid mellom energireguleringsmyndigheter)

Fastsatt av Olje- og energidepartementet xx.xx.xxxx i medhold av lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven) § 10-6 annet ledd og lov 28. juni 2002 nr. 61 om felles regler for det indre marked for naturgass (naturgassloven) § 13 annet ledd.

Forskriften skal lyde:

§ 1. EØS-avtalen vedlegg IV nr. 47 (forordning (EF) nr. 713/2009 om opprettelse av et byrå for samarbeid mellom energireguleringsmyndigheter) gjelder som forskrift med de endringer og tillegg som følger av vedlegg IV, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

§ 2. "Reguleringsmyndighet" skal i forordning (EF) nr. 713/2009 om opprettelse av et byrå for samarbeid mellom energireguleringsmyndigheter forstås som Norges vassdrags- og energidirektorat v/Reguleringsmyndigheten for energi.

§ 3. Forskriften trer i kraft ...

6.2 Gjennomføring av forordning 714/2009 og 543/2013

Forskrift om endring i forskrift om gjennomføring i norsk rett av EØS-avtalen vedlegg IV nr. 20 (forordning (EF) nr. 1228/2003 om vilkår for adgang til nett for overføring av elektrisk kraft over landegrensene og forordning (EU) nr. 774/2010 om fastsettelse av retningslinjer for oppgjøret mellom systemansvarlige nettselskaper og en felles framgangsmåte for regulering av overføringstariffer)

Fastsatt av Olje- og energidepartementet xx.xx.xxxx med hjemmel i lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven) § 10-6 annet ledd, jf. § 4-8 sjette ledd.

I

I forskrift 20. desember 2006 nr. 1563 om gjennomføring i norsk rett av EØS-avtalen vedlegg IV nr. 20 (forordning (EF) nr. 1228/2003 om vilkår for adgang til nett for overføring av elektrisk kraft over landegrensene og forordning (EU) nr. 774/2010 om fastsettelse av retningslinjer for oppgjøret mellom systemansvarlige nettselskaper og en felles framgangsmåte for regulering av overføringstariffer) gjøres følgende endringer:

Forskriftens tittel skal lyde:

Forskrift om gjennomføring i norsk rett av EØS-avtalen vedlegg IV nr. 20 og nr. 48 (forordning (EF) nr. 714/2009 om vilkår for *tilgang* til nett for *utveksling* av elektrisk kraft over landegrensene som endret ved forordning (EU) nr. 543/2013 om *innsending og offentliggjøring av opplysninger på markedene for elektrisk kraft, samt* forordning (EU) nr. 774/2010 om fastsettelse av retningslinjer for oppgjøret mellom systemansvarlige nettselskaper og en felles framgangsmåte for regulering av overføringstariffer)

§ 1 skal lyde:

§ 1. EØS-avtalen vedlegg IV nr. 20 og nr. 48 (forordning (EF) nr. 714/2009 om vilkår for *tilgang til nett for utveksling av elektrisk kraft over landegrensene som endret ved forordning (EU) nr. 543/2013 om innsending og offentliggjøring av opplysninger på markedene for elektrisk kraft, samt* forordning (EU) nr. 774/2010) gjelder som forskrift med de endringer og tillegg som følger av vedlegg IV, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

§ 2 skal lyde:

§ 2. "Reguleringsmyndighet" skal i forordning (EF) nr. 714/2009 med unntak av artikkel 17 forstås som Norges vassdrags- og energidirektorat v/Reguleringsmyndigheten for energi. Myndigheten i henhold til artikkel 17 er Olje- og energidepartementet.

I forordning (EU) nr. 543/2013 om innsending og offentliggjøring av opplysninger på markedene for elektrisk kraft skal "reguleringsmyndighet" forstås som Norges vassdrags- og energidirektorat v/Reguleringsmyndigheten for energi.

I forordning (EU) nr. 774/2010 skal "reguleringsmyndighet" i del A nr. 2.1 og 4.4 i vedlegget forstås som Norges vassdrags- og energidirektorat v/Reguleringsmyndigheten for energi.

§ 3 skal lyde:

§ 3. Enhver plikter på anmodning, og innen fastsatt tidsfrist, å gi Norges vassdrags- og energidirektorat v/Reguleringsmyndigheten for energi opplysninger som nevnt i forordning (EF) nr. 714/2009 artikkel 20 og forordning (EU) nr. 543/2013 om innsending og offentliggjøring av opplysninger på markedene for elektrisk kraft artikkel 4.

Systemansvarlig nettselskap plikter på anmodning, og innen fastsatt tidsfrist, å gi Norges vassdrags- og energidirektorat v/Reguleringsmyndigheten for energi opplysninger som er nevnt i vedlegg til forordning (EU) nr. 774/2010 del A nr. 1.4

II

Forskriften gjelder fra den tid Olje- og energidepartementet bestemmer.